

Sèrie “Educació mediàtica per a una ciutadania crítica” Temporada 03. Periodisme i educació mediàtica

1.- Títol i Autoria

Unitat Temàtica núm. 1

Per què és important el periodisme?

Lola Bañon Castellón. Universitat de València

2.- Durada del vídeo

5',53", 5 minuts i 53 segons

3.- Contingut del vídeo

El vídeo parteix de la definició del periodisme com el procés de selecció i tractament de la informació rellevant que afecta a la ciutadania o almenys a part d'ella. Però a partir d'esta clarificació, s'introdueix als espectadors i espectadores en el ventall de les importants funcions que exerceix i que incideixen en la construcció social: és un registre històric, espai d'expressió de la societat, divulgador de coneixement i en les societats democràtiques col·laborador fonamental en la defensa de les llibertats.

El vídeo sintetitza els elements del periodisme i la seua funció. S'arregla així mateix la resignificació que ha suposat la transformació tecnològica i com esta ha dotat de noves i importants funcions a la figura del periodista. En un ecosistema digital la seua implicació és imprescindible per a garantir la veracitat i la lluita contra les *fake news*.

4.- Objectius de la Unitat Temàtica

- Definir el concepte de Periodisme.
- Identificar les seues funcions i la incidència que tenen en la construcció social.
- Reflexionar sobre el paper del periodisme com a impulsor dels canvis socials.
- Identificar els diversos elements del periodisme i els canvis que ha patit amb la transformació digital.
- Explicar les responsabilitats dels professionals del periodisme com a garants de la veracitat en un ecosistema en constant canvi tecnològic i creixents amenaces de manipulació

5.- Activitats d'aula

- Visionat d'informatius televisius, lectura d'articles de premsa i escolta de notícies radiofòniques per a comparar els diferents formats en què es presenten els continguts informatius.
- Comparar els continguts dels mitjans tradicionals amb els quals oferixen les xarxes socials i debatre en classe les diferències que s'adverteixen.
- Organitzar un debat en classe sobre quins temes ocupen les agendes informatives i determinar quines històries i persones tenen incidència en la major part de la població.

- Buscar exemples publicats i emesos de notícies falses perquè l'alumnat pugui evidenciar l'existència de continguts que, sense ser veritat, són distribuïts de manera deliberada amb aparença de veracitat i amb intencionalitat manipulativa. Assenyalar perquè és important que el periodisme garantisca la credibilitat per al sosteniment de l'equilibri d'un sistema democràtic
- Convidar a classe a periodistes de diversos mitjans i tendències perquè expliquen les seues rutines professionals i transmeten la importància del periodisme per a fomentar els valors que permeten la cohesió social i la defensa dels drets col·lectius.

6.- Recursos addicionals

Cinc elements del periodisme. Carlos de Vega. TEDxLeon. <https://youtu.be/TfJlkpl70fo>

Plataforma per a l'educació mediàtica. <https://www.plataformaeducaciomediatca.cat/>

À quoi sert un journaliste? (Per a què serveix un periodista?) [«À quoi ça sert un journaliste?» : quand La Voix du Nord vient au lycée Beaupré d'Haubourdin - La Voix du Nord](#)

Carta de Munic. Drets i deures ètics dels periodistes. <https://www.ifj.org/es/quien/reglas-y-politica/carta-mundial-de-etica-para-periodistas>

BBC to meet future challenges with rigorous focus on three essential roles (BBC i els futurs reptes amb la mirada en tres rols essencials) <https://www.bbc.co.uk/mediacentre/2024/bbc-future-challenges-three-essential-roles>

Com despertar l'interès pel periodisme en els joves: el cas dèxit del Projecte Naixement (Astúries) <https://laboratoriodeperiodismo.org/como-despertar-el-interes-por-el-periodismo-a-edades-tempranas-el-caso-de-exito-del-proyecto-nacimiento/>

Manual de periodisme sobre la infància i l'adolescència. UNICEF. <https://www.unicef.org/panama/media/2131/file/MANUAL%20DE%20PERIODISMO%20SOBRE%20LA%20NI%20C3%91EZ%20Y%20ADOLESCENCIA.pdf>

La influència dels mitjans de comunicació i les xarxes socials a la societat de la informació. <https://www.youtube.com/watch?v=hPvpiPqnUiY>

7.- Referències seleccionades

Kaiser, Alejandro (2022). *La verdad sobre el periodismo: Así se manipula nuestra visión del mundo*. Madrid: Independently published

Marin, Carlos (2019). *Manual de periodismo*. Barcelona: Editorial Grijalbo

Rius, Josep Carles (2024). *Periodismo y democracia en la era de las emociones*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

Ros, Laia (2021). ¿Cuál es la función del periodismo? Disponible en: <https://www.lavanguardia.com/vida/junior-report/20201026/484239114555/cual-es-la-funcion-del-periodismo.html>

Tortosa, Juan (2021). *Periodistas: el arte de molestar al poder*. Barcelona: Editorial Roca

Vidal, Antoni (2024). *El último periodista. La inteligencia artificial toma el relevo*. Barcelona: Editorial Marcombo.

8.- Fitxa tècnica del vídeo

Direcció de projecte: Javier Marzal Felici; Marta Martín Núñez; Teresa Sorolla Romero

Producció: Roberto Arnau Roselló y Antonio Loriguillo López

Guió i realització: Lola Bañon

Presentadors: Lara Piñana y Vicent Moya

Equips audiovisuals i plató: Laboratori de Ciències de la Comunicació UJI

Direcció de fotografia: Juan Plasencia García

Edició i postproducció: Claudia Ferrando Paulo

Ajudant de postproducció: Rubén Nieto González

Supervisió de muntatge: Jordi Montañana

Direcció d'art: Daniel Zomeño

Grafisme i efectes de postproducció: Adam Brenes, Micrea Film Projects S.L.

Revisió lingüística: Grup d'Investigació I.T.A.C.A.-UJI

Imatges: Artgrid, À Punt Mèdia

Música: Artist

Amb la col·laboració de: Universitat de València, Universitat Jaume I, À Punt Mèdia, CEFIRE de Castelló de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana

Una producció del: Laboratorio de Ciencias de la Comunicación, UJI

Amb el suport de: Càtedra Interuniversitaria de Anàlisi y Prospectiva Audiovisual en la Universitat Jaume I del Consell de l'Audiovisual de la Comunitat Valenciana, Càtedra RTVE-UJI "Cultura Audiovisual i Alfabetització Mediàtica" i Projecte de Recerca "Alfabetització mediàtica als mitjans de comunicació públics" (AMI-EDUCOM) PID2022-1288NB-I00, finançat pel Ministeri de Ciència, Innovació i Universitats i l'Agència Estatal de Recerca.

